

56. B Ö L Ü M

Kişisel İlişkinin Düzenlenmesinde Dijital İletişim Yöntemlerinin Kullanılması: Örnek Karar Sunumu

*Fatma DURMUŞ^{1,2}
Neylan ZİYALAR¹*

Giriş

Adli sistem içerisinde çocukların sisteme dahil olduğu ya da olmak zorunda kaldığı bazı durumlar bulunmaktadır. Bunların başında da boşanma, velayet ve kişisel ilişki kurulması davaları gelmektedir.¹ Kişisel ilişki kurma hakkına sahip olan tarafın çocuk ile buluşup görüşerek, belli bir süre geçirmesi (ziyaret etme hakkı) çocuk ile kişisel ilişki kurulmasının en yaygın şeklini oluşturur. Çocukla buluşup görüşme, kural olarak kişisel ilişki kurma hakkına sahip tarafın çevresinde gerçekleşir. Ancak özellikle çocuk küçük yaşta ise ya da yaşı büyük olmasına rağmen sağlık sorunları çocuğun seyahat etmesine engel oluşturuyorsa, kişisel ilişki kurma hakkına sahip olan tarafın, çocuğun bulunduğu yerde ziyaret etmesi gerekir. Çocukla kişisel ilişkinin kurulması çoğunlukla çocukla buluşup görüşme, belli zamanları birlikte geçirme şeklinde gerçekleşiyorsa da görüntülü görüşme, e-posta, kısa mesaj gibi diğer iletişim araçları ile de kişisel ilişkinin kurulması mümkündür. Özellikle çocuk ile velayeti elinde bulundurmayan tarafın uzak bir şehirde bulunması ya da ilişki kurma

hakkına sahip tarafın seyahate engel sağlık sorunlarının bulunması durumunda bu tür iletişim araçları ile kişisel ilişki kurulması daha da büyük önem kazanır.² Dijital iletişim yöntemlerinin, kişisel ilişki kurulmasında kullanılmasının sağlayabileceği bir diğer önemli katkı da müşterek çocuk/çocuklar ile velayet hakkını elinde bulundurmayan ebeveynin arasında oluşabilecek ebeveyne yabancılaşma sendromu oluşumunun azaltmasıdır. Çağın getirileri ile birlikte iletişim teknolojileri sonsuz derecede gelişmiş, iletişim son derece açık hâle gelmiştir.³

Günümüzde en çok karşılaşılan sorunlardan biri olan “çocuk teslimi” süreci genellikle boşanma davası ve velayetin belirlenmesi kararları sonrasında, anne ve babanın çocukları üzerinden yürüttükleri ilişkilerinin, çocuğun velayetini elinde bulundurmayan ebeveyne karşı bir koz olarak kullanılması, velayeti elinde bulundurmayan ebeveynin müşterek çocuk ile başkaca görüşebilme olanağının olmadığı ve bu gibi olanakların sağlanmaması nedeni ile çocuğun icra kanalı ile alınması gibi çocuğun psikolojik gelişimini oldukça zedeleyen ve kimi zaman da

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Ali Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler AD

² T.C. Büyükçekmece Adliyesi, Mağdur Hakları Adli Destek Merkezi

Durmuş ve Ziyalar'ın dijital iletişim yöntemleri ile şahsi ilişki kurulması hususundaki çalışmalarını yürüttükleri anda ilgili mahkeme hakimlerince duyulması, sonrasında da Covid-19 salgını ile başlayan pandemi sürecinin eve kapanmalarla ve uzaktan erişimle tüm işlerin devam etmesi, çalışmanın pratikte beklenenden daha hızlı hayata geçmesini sağlamıştır.³Dünyaca ünlü şirketlerin yönetiminden eğitim sistemine kadar çoklu katılımla dijital ortamlarda toplantıların ve görüşmelerin sağlanabiliyor oluşunun yaşanarak deneyimlenmesi hakimleri, karar verici üst makamları da harekete geçirerek dijital iletişim yöntemleri ile kişisel ilişki kurulmasında olumlu adımlar atmaya sevk etmiştir. Bu şekilde kurulan kişisel ilişkinin işler olabileceği ve yukarıda bahsettiğimiz tüm olası olumsuz süreçleri de en aza indirebilmesi bakımından önem arz etmektedir. Örnek olgudaki kararın da değişen dünya, pandemi sürecinin hayatımıza getirdiği mobilite ile birlikte artık dijital iletişim yöntemleri ile kişisel ilişki kararları kurulmasının daha da artacağı, bu ilişkinin çocuklarda birlikte yaşamadığı ebeveyni ile olası yabancılaşmanın da önüne geçerek travmatik yaşantıların da oluşumunu en aza indirgemesi, çocuğun yüksek yararının uygulamalarda ön planda tutulmasını sağlayacaktır.

Kaynaklar

- UNICEF. Çocuk Adalet Sistemi Çalışanları Eğitim Programı Sosyal Çalışma Görevlileri İçin Eğitim Kitabı. (2013). Ankara. <https://www.unicef.org/turkey/raporlar/sosyalcalismagorevliileri-icin-egitim-kitabi-kasim-2013>
- Erlüle, F. [Establishing a Personal Relationship with the Child]. MÜHF-HAD. 2010;16(3):217-48. <https://dergi-park.org.tr/tr/download/articlefile/885494>
- Durmuş, F. ve Ziyalar, N. (2020). Velayete İlişkin Şahsi Münasebet Kurulması Davalarında Dijital İletişim Yöntemlerinin Kullanılması. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı.
- Ziyalar N. Ve Üner Altuntaş G.E. İstanbul Fatih Adliyesi 1. Aile Mahkemesi'nde 2005-2007 Yılları Arasında Verilen Velayet Kararlarında Yer Alan Uzman Raporlarının Değerlendirilmesi. I. Çocuk Hakları Kongresi, Yetişkin Bildirleri Kitabı-2, (Yay. Haz: Gülan, A., Şirin, M.R., Şirin, M.C). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları; 2011. P. 140-51.
- Oktay Özdemir, S. [In Divorce Cases In Terms of Decisions Regarding Children the Right of the Child to Rest]. Prof. Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan. 2009;1:11. <https://avesis.istanbul.edu.tr/yayin/c7104b30-3e3a-495a-bb35-ad14b95b63bf/bosanma-davalarinda-cocugailiskin-kararlar-bakimindan-cocugun-dinlenmehakki>
- Yılmaz, C. [Establishing Personal Relationship With The Child Under The Decisions of Turkish Court of Appeals]. MHB. 2015;35(1):103-41. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/411017>
- Erlüle, F. [The Right of Visiting the Child to the Party Who Has Not Been Given Custody in the Light of Supreme Court Decisions]. İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 2018;9(2):259-84. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/573715>
- Avrupa Konseyi. Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi, 1996.
- Utah Yasaları Öneri ve Öneriler, 2004. https://inhak.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman2812020090202192_tur.pdf
- Vanderwater, E.A., Rideout V.J., Wartella, E.A., Huang, X., Lee, J.H., Shim, M.S. Digital Childhood: Electronic Media and Technology Use Among Infants, Toddlers and Preschoolers. Pediatrics. 2007;119(5):e1006-15.
- Saini, M., Mishna, F., Barnes, J., Polak, S. Parenting Online: An Exploration of Virtual Parenting Time in Context of Separation and Divorce. Journal of Child Custody. 2013;10(2):120-40. https://www.researchgate.net/publication/271755706_parenting_Online_An_Exploration_of_Virtual_parenting_Time_in_the_Context_of_Separation_and_Divorce
- Durmuş, F. ve Ziyalar, N. [Use of Digital Communication Methods in; Custody Related Personnel Establishment Cases]. Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi. 2021; 18(1):49-59
- İstanbul BAM 38. HD (27/10/2020) tarih ve E. 2020/1229, K.2020/1409 sayılı kararı.
- Aydos, S. ve Köksal Akyol A. [The Process Conducted in Custody Decisions: What Do the Experts Think? What is It Doing?]. Hacettepe Üniversitesi Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi. 2020;31(3):904-30. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/56176/671700>
- Gençcan, Ö.U. Boşanma, Tazminat ve Nafaka Hukuku. 7. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınevi; 2017.
- Karaca, H. (2014). Türk Hukukunda Velayetin Kapsamı ve Hükümleri, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Ana Bilim Dalı.
- Kelly, J.B., Lamb, M.E. (2000). Using Child Development Research to Make Appropriate Custody and Access Decisions for Young Children. *Family and Conciliation Courts Review*, 38(3):297-311.
- Çetiner, S. [The Institution of Custody; The Historical Development and the Legal Character]. D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi. 2017; 19(Özel Sayı):25-46.
- Sert Sütçü, S. [Covid-19 and Its Effects on Turkish Family Law Agreements]. Çalışkan, Y. B. Gümrükçüoğlu, Ö. F. Erol, A. Dülger, G. A. Yakacak, Ö. F. Kafalı (Ed.), Koronavirüs Döneminde Güncel Hukuki Meseleler Sempozyumu : Bildiri Tam Metin Kitabı. 2020;269-283. İstanbul: İbn-i Haldun Üniversitesi Yayınları. <http://193.140.60.133/xmlui/handle/20.500.12154/1231>